

Izdaja »Zasavski tednik« v Trbovljah — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Stane Šuštar. — Naslov uredništva in uprave: »Zasavski tednik«, Trbovlje I. Trg revolucije 28. — Telefon 30-191 — Račun pri Komunalni banki Trbovlje 400-714-1-148. — List izhaja vsak petek. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din, mesečna 40 din. Cena izdava v kolportuži 10 din. — Tiska tiskarna Časopisnega podjetja »Slov, poročevalce« v Ljubljani. — Rokopisni listi morajo biti v uredništvu najkasneje vsak torek, se ne vračajo.

Pravkar prispelo

OBRTNI DELAVSKI SVET TRBOVLJAH 21. marea je delovni kolektiv Trbovlskega jamskega obrata rudnika Trbovlje-Hrastnik izvolil obratni delavski svet, ki se je ta mesec že sešel na prvo zasedanje. Za predsednika obratnega delavskega sveta je bil izvoljen Franc Naglič. Na tem zasedanju je upravnik obrata Trbovlje, ing. Ivančič seznanil obratni delavski svet s proizvodnimi nalozami obrata v letošnjem letu. Končno so postavili še štiri komisije in sklenili, da bo trbovlski jamski obrat nakopal v počastitev 40-letnice KPJ 15.000 ton premoga več. S tem bo usvaril znatna finančna sredstva, ki bodo v korist celotnemu kolektivu rudnika.

BRIGADNI VEČER V VIDMU-KRSKEM — Mladina Vidma-Krškega je pripravila brigadni večer, ki je lepo uspel. Brigadirjem je spregovorila predsednica občinskega komiteja LMS Videm-Krško tov. Ivica Znidaršič, govoril pa je tudi sekretar občinskega odbora SZDL Videm-Krško tov. Slavko Šribar.

NOVI UPRAVNI ODBOR RUDNIKA TRBOVLJE-HRASTNIK
Na tokrovem zasedanju v predavalnici Delavskega doma je delavski svet rudnika Trbovlje-Hrastnik potrdil zaključni račun podjetja za leto 1958 in izvolil nov upravni odbor. Več o tem zasedanju bomo poročali prihodnje.

TEDEN CISTOČE V VIDMU-KRSKEM

Videmsko-krško turistično društvo se je začelo pripravljati na začetek nove turistične sezone. Da bi mesto ob Savi z okolico napravilo na vse obiskovalce kar najlepši vtis, bodo imeli v času od 10. do 16. aprila na področju vse občine drugi občinski teden čistoče. V tem času bodo poskrbeli za obnovo ali popravilo prejšnjih posameznih zgradb, okna in balkone bodo okrasili s cveticami, popravili in preplekali bodo ograje vrtov, obnovili stare napisne table ali jih zamenjali z novimi, popravili z dvorišč vso navlako itd.

POSTOPNA IZVEDBA NAČEL REFORME ŠOLSTVA

NOVA ŠOLA

O vseh teh problemih, ki jih prinašamo v grobih obrisih, bo te dni razpravljajl svet za prosveto FLRJ in določil splošna načela, tako v pogledu vseh teh vprašanj kakor tudi glede osnov učnega načrta in programa za gimnazije — Vzporedno s temi področji osnovne šole in gimnazij so pričeli delati tudi na proučevanju problematike strokovnih šol in uresničevanju njihove organizacijske in vsebinske oblike, kar predstavlja v sklopu enoletnega vprašanja našega šolstva vsekakor eno najvažnejših in najaktualnejših vprašanj

PROTI RAKETNIM OPORIČEM
Na tiskovni konferenci v Državnem tajništvo za zunanje zadeve je predstavnik tega tajništva Draga Kunc izjavil, da je Jugoslavija ostro proti vzpostavitvi raketnih oporišč nasploh, zlasti pa v sosednih državah. Takšni koraki so posebno škodljivi sedaj, ko si vsi prizadevamo za sporazumevanje. In so v nasprotju s potrebo, da bi dosegli ugodno vzdušje za pogajanja.

TUDI NORVEŠKA IN DANSKA NOČETA RAKET
Norveški premijer Gerhardsen in danski obrambni ministar Hansen sta pred dnevi na neki slovesnosti ponovno izjavila, da njuni državi ne bosta dovolili gradnje raketnih oporišč na svojem ozemlju.

MINISTRI ZA ČASASNO CIPRSKO VLADO
Ciprski nadškof Makarios je imenoval ministre za časasno cipersko vlado. Med ministri sta tudi dva predstavnika EOKA. — Osebnost je Makarios obdržal zunanje ministrstvo in finance. V vladi je nadalje nekdanji namestnik polkovnika Grivas, Georgiades, star 26 let.

ČVRSTA POT REVOLUCIJE
Predsednik kubanske vlade Fidel Castro je pred dnevi ostro obsodil ameriški tisk, zlasti pa časnik »Times«. Ko je v televizijskem intervjuju odgovarjal na razna vprašanja, je dejal, da ni razlogov za preganjanje komunistov, ker tudi oni niso nikogar preganjali. Napadi tujega tiska ne bodo odvrnili vlade od njene začrtane poti. Castro je tudi ostro obsodil sovražnike revolucije, da so zavirali razvoj kubanskega gospodarstva. Priznava Batista pa je obtožil, da so delovali okoli 700 milijonov dolarjev. — Brez resolucije bi kubanski pezos padel na trideset ameriških centov, sedaj pa velja 1 dolar.

SEDMI ČLEN
»Slovenski vestnik« iz Celovca piše v zadnji številki, da se bodo morali Slovenci obrniti na prihodnji mednarodni forum zaradi obrambe pravic, ki jim jih zagotavlja avstrijska državna pogodba. Zanimiva manjšina, piše list, morajo izpolniti vseh določil 7. člena avstrijske državne pogodbe, a ne samo nekaterih vprašanj. »Slovenski vestnik« poudarja, da je v pogojih gospodarskega in socialnega pritiska in grožnje načelo svobodnega odločanja staršev nesprejemljivo.

NISO SE SPORAZUMELI
Na zasedanju NATO se niso mogli sporazumeti o skupni metodi pri pogajanjih s SZ. In se bodo nadalje posvetovali. Spet večja bogost v zahodni politiki proti Zgodu.

NEHRU NE POJDE V MOSKVO
Indijski premijer Nehru je pred dnevi izjavil, da letos ne bo mogel obiskati Moskve, ker polozaj njegove države v stikih s Kitajsko terja njegovo navzočnost doma.

FISMO MLADIH GRADITELJEV PREDSEDNIKU TITU
8 proslave mladinskih delovnih brigad 1. aprila v Nisu so mladi graditelji poslali predsedniku Titu poudarjeno pismo. Jugoslovanski mladinci, ki so te dni pričeli graditi nov odsek ceste Bratstva in enotnosti, so v pismu sporočili predsedniku Titu, da so ponosni na to akcijo, ki je nadaljevanje stalnega dela naše pomorne Partije, ki letos slavi 40-letnico svoje dejavnosti in vzbuja ponos in občudovanje.

NEHRU NE POJDE V MOSKVO
Indijski premijer Nehru je pred dnevi izjavil, da letos ne bo mogel obiskati Moskve, ker polozaj njegove države v stikih s Kitajsko terja njegovo navzočnost doma.

FISMO MLADIH GRADITELJEV PREDSEDNIKU TITU
8 proslave mladinskih delovnih brigad 1. aprila v Nisu so mladi graditelji poslali predsedniku Titu poudarjeno pismo. Jugoslovanski mladinci, ki so te dni pričeli graditi nov odsek ceste Bratstva in enotnosti, so v pismu sporočili predsedniku Titu, da so ponosni na to akcijo, ki je nadaljevanje stalnega dela naše pomorne Partije, ki letos slavi 40-letnico svoje dejavnosti in vzbuja ponos in občudovanje.

Na svetu redke okoli milijarde glav goveda živine in okoli 1,2 milijarde dromedov. Pri nas je število živine manjše kot pred 25 ali 30 leti. Takrat smo imeli skupaj 26 milijonov glav goveda, konj in drobnice (na 14 milijonov prebivalcev), danes pa imamo na 18 milijonov prebivalcev — 20 milijonov glav živine. Nazadovale pa je število konj in koz. Zvezni zavod za statistiko v Beogradu bo prihodnje leto dobil selekcijski center. Pravkar pričakujejo potrebne stroje iz New Yorka. V elektronskem centru bo petnajst strojev, ki imajo ime 705. Na prvi pogled tem strojem ne bi prisodili, da lahko v eni sekundi opravijo toliko delo. Nekaj strojev, ki je za laika podoben nekofiki večjemu hladilniku, lahko v eni uri »prepiše« na trak 15.000 kartonov s podatki o prebivalstvu. Potem so tu stroji, ki so univerzalni matematiški. Ti stroji seštevajo, delijo, množijo, odštejejo, koreninijo in opravljajo druga matematične operacije. Letos bodo začeli s proizvodnjo in separacijo premogovnika v Brezi, katere kapaciteta bo 800.000 ton. S proizvodnjo bo začela tudi nova tovarna vezanega lesa v Sanici z letno zmogljivostjo 4.400 kvadratnih metrov vezanli plošč in 400 kvadratnih metrov furnirja letno. S poizkusnim obratovanjem bo začel tudi prvi oddelek velike in moderne tovarne sulfatne celuloze v Banja Luki. V Zenici bo v rednem pogonu tudi tretja peč, ki bo dajala 110.000 ton surovega jelca na leto. Zahodnonemško ministrstvo za gospodarstvo je objavilo podatke, po katerih je zahodnonemška proizvodnja v letošnjem januarju doživela največji padec v zadnjih sedmih letih. Proizvodnja se je zmanjšala za 8,1 odstotka. V laboratoriju univerze v Wisconsinu živi že diže časa pes, ki ima eno srčno zaklopko narejeno iz umetne mase. Zdravniki, ki proučujejo ta primer, upajo, da jim bo uspelo izdelati polagoma takšne umetne srčne zaklopke tudi za ljudi, ki jim zdaj vsak čas grozi smrt zaradi hujših ali manj nevarnih napak pri srčnih zaklopkah. Ze v lanskeletni mladinski delovni akciji na avtomobilski cesti Zagreb — Ljubljana je Tovarna motornih koles TOMOS iz Kopa prispevala precej motornih koles, ki so služila prometnim potrebam mladinskih brigad. Nešteto mladincev in mladnic se je na teh motornih kolesih naučilo ravnavati z njimi in se seznanilo z osnovnimi pojmi iz motoristike

navodila za vzdrževanje in uporabo svojega vozila. V dubrovniško pristanišče Gruž se ni nikoli prispelo toliko turistov in izletniških ladij ter toliko turistov kot preteklo soboto. Če ne štejemo rednih potniških ladij in tovornih ladij, je bilo tega dne zasidranih v Gružu sedem naših in tujih ladij s skupno 60.000 brit. S temi ladjami je pripotovalo v Dubrovnik 1088 tujih turistov. Z italijansko ladjjo »Vulcanias«, ki letos prvič plove na progi New York—Trst, je prišlo 519 Angležev, Francozov in Amerikanov ter 19 naših rojakov, ki so pripotovali v domovino. Z romunsko in grško ladjjo je pripotovalo 385 francoskih turistov, ostale turiste pa so pripeljale domače ladje »Dalmacija«, »Lustovo« in »Istra«.

V Beogradu gradijo nov hotel »Jugoslavija«. Hotel bo trikat večji od »Metropolisa«, stal pa bo blizu obale Donave. Pred hotelom bo moderno kopališče s kabinami, stalno pristanišče in velika terasa. V pritličju bo velika garaža za več kot 100 avtomobilov, več prostorov za parkiranje, park itd. Novi hotel bo imel 660 sob ter se bo po svojih zmogljivostih uvrščal med največje evropske hotele.

Ljudske republike pa bodo morale prinesiti razdeljen učni načrt in program kakor tudi zakon o gimnaziji. Delo ob teh vprašanjih je v teku. Zvezni zavod je napisal monografijo »Gimnazije« (v istem smislu kakor »Osnovna šola«, svet za prosveto pa proučevanje vprašanja osnovne plana in programa strukture gimnazije. Že sam splošni zakon o šolstvu postavlja določene principe in v pogledu gimnazij, ki spreminjajo doseženi značaj teh šol. Ta načela so na primer naloga gimnazij: »da razširijo in

PISE: IVO FROL, pomočnik sekretarja za prosveto ZIS

pogloblje znanje prirodnih in družbenih ved in splošne tehnične izobrazbe; v strukturi: »pouk v gimnaziji vsebuje splošni in izbirni del; dalje: gimnazija pripravlja učence, ki to žele, za posamezne praktične dejavnosti.« O tem se sedaj vodijo diskusije in razglabljajo glede strukture gimnazije sledeča vprašanja: a) kako, v kakšnem obsegu in na kak način zagotoviti gimnazijskim učencem, da dobe tudi sodobno tehnično izobrazbo. Ali naj se tehnično izobraževanje uvede kot poseben predmet ali naj se poveže s praktičnim, ustvarjalnim delom učencev, ali morda s svobodno aktivnostjo v šolskih delavnica, mlajša gimnazija dalje) za skupino predmetov, ki jim je bližja in v kateri so bodo obširneje izobraževali. Kot osnovna skupine se predvidevajo družbene in prirodne vede. Učence, ki si na primer izbere prirodne vede, se bo manjšem obsegu (potek splošnega pouka) učil o predmetih, kakor so to na primer zgodovina, geografija, tuji jeziki in podobno, v večjem obsegu (potek izbirnega pouka) pa fiziko, matematiko, biologijo in podobno. No tam, kjer so dane možnosti, bo verjetno prišlo tudi do ožjih grupacij in variant splošnega in izbirnega pouka, a mogoče bodo v uestih, kjer je več gimnazij, posamezne gimnazije kot take predstavljale določen tip šole

V HRASTNIKU PET IN POL MILIJARDE

Na prvem sestanku plenuma občinskega odbora SZDL v Hrastniku je predsednik občinskega ljudskega odbora orisal glavne značilnosti družbenega plana okraja in občine Hrastnik. Pray tako je očitno vse dane pogoje za izvršitev družbenega plana in se dotaknil problemov, ki jih bodo morali reševati letos občinski ljudski odbor in tudi posamezne gospodarske organizacije v kraju. Bruto proizvod v občini je znašal lanske leto 5 milijard 521 milijonov dinarjev, letos pa je preračunan na 5 milijard 598 milijonov. Za to leto predvidevajo, da bodo imela nekatera gospodarska podjetja v okviru hrastniškega komunalekoliko manjšo realizacijo, tako na primer radeška Papirnica za 79 milijonov, medtem ko se bo le-ta v Tovarni kemičnih izdelkov v Hrastniku dvignila za 75 milijonov din. Plenum je za predsednika občinskega odbora SZDL Hrastnik ponovno izvolil tov. Jožeta Klanjška, za sekretarja pa tovarnišico Fanj Vezovišek. Izvolili je nadalje komisije, tako na primer za dotacije društvom, za družbeno upravljanje in za letovanje otrok. R. V.

NAŠA RAZGLEDNICA

GOJENCI VOJASKE AKADEMIE PRED ODHODOM NA MARS

Skrb za borce

Pred kratkim so se v Zagorju mehanizem. Vendarle stoji nekateri borci še venomer ob strani in pod najrazličnejšimi pretežavnimi se sodelujejo v političnem dogajanju občine. Občni zbor se je odločil za prireditve vseh borcev v aktivno družbeno življenje in za povečano skrb pri vseh tistih borcih, ki upravičeno pričakujejo pomoč svoje organizacije in ostalih družbenih činiteljev. V razgibani razpravi so borci prinašali številne predloge in pobude za nadaljnjo poživitev organizacije, precej časa pa so se pomudili tudi pri problemih svojega kraja. Borcem je govoril še sekretar občinskega komiteja tov. Rudj Bregar, ki je obratno članstvo najaktualnejše gospodarsko-politične naloz za gozarske komune in pozval borce, naj se še bolj borijo za izpolnitev vseh nalog, ki stojijo pred občino.

Seja ObLO Zagorje

Med obsebnim dnevnim redom zadnje seje občinskega ljudskega odbora v Zagorju je bilo na vrsti tudi poročilo tajnika o delu občinske uprave v pretečenem obdobju. Poročilo, o katerem bomo še podrobneje pisali, obravnava dobre in slabe strani delovanja občinske uprave, predvsem pa naglašja potrebo po nadaljnjem izobraževanju občinskih uslužbencev. Odborniki so se tokrat v celoti seznanili s funkcioniranjem uprave in v razpravi sprejeli tajniško poročilo.

KRATKO — NEZNANO — ZANIMIVO

Živiljenjski stroški so se v zadnjih letih v Zahodni Evropi različno gibali. Če velja indeks cen 100 za leto 1953, potem so veljali v zadnjem letošnjem leta tle indeksi v posameznih deželah: Belgija 108, Danska 118, Francija 124, Velika Britanija 118, Italija 114, Nizozemska 115, Norveška 119, Portugalska 105, Švedska 119, Avstrija 115, Švica 108 in Zahodna Nemčija 100.

Po drugi svetovni vojni je namenila Jugoslavija mnogo denarja v investicije za obnovo in razširitev jadranskih pristanišč. Danes imamo mimo nekaj sto manjših pristanišč tudi osem velikih, ki lahko sprejmejo tudi največje konteinerske ladje. Največje pristanišče je na Reki, kjer je čez 6000 metrov izgrajene obale. Od tega je 3676 m operativne obale s 40 dvigali in vrsta drugih mehaniziranih pristaniških objektov. V naših največjih lukah imamo osem kilometrov operativne obale. Povečanje operativne obale pa je povečalo tudi promet v pristaniščih. Samo v petih velikih pristaniščih je lani pristalo 34.628 ladij, promet blaga pa je znašal 7.129.217 ton in okrog 4000 potnikov.

Na svetu redke okoli milijarde glav goveda živine in okoli 1,2 milijarde dromedov. Pri nas je število živine manjše kot pred 25 ali 30 leti. Takrat smo imeli skupaj 26 milijonov glav goveda, konj in drobnice (na 14 milijonov prebivalcev), danes pa imamo na 18 milijonov prebivalcev — 20 milijonov glav živine. Nazadovale pa je število konj in koz. Zvezni zavod za statistiko v Beogradu bo prihodnje leto dobil selekcijski center. Pravkar pričakujejo potrebne stroje iz New Yorka. V elektronskem centru bo petnajst strojev, ki imajo ime 705. Na prvi pogled tem strojem ne bi prisodili, da lahko v eni sekundi opravijo toliko delo. Nekaj strojev, ki je za laika podoben nekofiki večjemu hladilniku, lahko v eni uri »prepiše« na trak 15.000 kartonov s podatki o prebivalstvu. Potem so tu stroji, ki so univerzalni matematiški. Ti stroji seštevajo, delijo, množijo, odštejejo, koreninijo in opravljajo druga matematične operacije. Letos bodo začeli s proizvodnjo in separacijo premogovnika v Brezi, katere kapaciteta bo 800.000 ton. S proizvodnjo bo začela tudi nova tovarna vezanega lesa v Sanici z letno zmogljivostjo 4.400 kvadratnih metrov vezanli plošč in 400 kvadratnih metrov furnirja letno. S poizkusnim obratovanjem bo začel tudi prvi oddelek velike in moderne tovarne sulfatne celuloze v Banja Luki. V Zenici bo v rednem pogonu tudi tretja peč, ki bo dajala 110.000 ton surovega jelca na leto. Zahodnonemško ministrstvo za gospodarstvo je objavilo podatke, po katerih je zahodnonemška proizvodnja v letošnjem januarju doživela največji padec v zadnjih sedmih letih. Proizvodnja se je zmanjšala za 8,1 odstotka. V laboratoriju univerze v Wisconsinu živi že diže časa pes, ki ima eno srčno zaklopko narejeno iz umetne mase. Zdravniki, ki proučujejo ta primer, upajo, da jim bo uspelo izdelati polagoma takšne umetne srčne zaklopke tudi za ljudi, ki jim zdaj vsak čas grozi smrt zaradi hujših ali manj nevarnih napak pri srčnih zaklopkah. Ze v lanskeletni mladinski delovni akciji na avtomobilski cesti Zagreb — Ljubljana je Tovarna motornih koles TOMOS iz Kopa prispevala precej motornih koles, ki so služila prometnim potrebam mladinskih brigad. Nešteto mladincev in mladnic se je na teh motornih kolesih naučilo ravnavati z njimi in se seznanilo z osnovnimi pojmi iz motoristike

Tudi v letošnjih mladinskih delovnih akcijah pri gradnji avtomobilske ceste Paračin — Niš in Negotin — Demir Kaplja bodo nadaljevali s tem programom tehnične vzgoje mladine, obogatitimi z janskoletnimi izkušnjami. Avto-moto zveza Jugoslavije namerava v ta namen organizirati po vseh mladinskih delovnih brigadah posebne tečaje. Ob zaključku delovne akcije pa bo tovarna Tomos najboljšemu tečajniku izročila kot prvo nagrado svoje darilo turno motorno kolo SV-175 ccm. Za drugo nagrado pa te določen populatni moped Colibri 50 ccm. Svojevrstni in rekordni uspeh je dosegel Tomosovo motorno kolo SG-250 ccm, last Uprave za ceste okrajnega ljudskega odbora na Reki. Vozak motornega kolesa je s svojim vozilom prevozil 100 tisoč kilometrov brez generalnega popravila. To je brez dvoma velik in pomemben uspeh, ki ponovno potrjuje kvaliteto in vzdržljivost Tomosovih motornih koles, posebno še, če upoštevamo, da vozilo ni služilo v turistične namene, temveč je opravljalo svoje službene poti po neugodnih cestnih terenih. Seveda gre del službe za ta uspeh tudi vozaču motornega kolesa, ki je upošteval tovarniška

navodila za vzdrževanje in uporabo svojega vozila. V dubrovniško pristanišče Gruž se ni nikoli prispelo toliko turistov in izletniških ladij ter toliko turistov kot preteklo soboto. Če ne štejemo rednih potniških ladij in tovornih ladij, je bilo tega dne zasidranih v Gružu sedem naših in tujih ladij s skupno 60.000 brit. S temi ladjami je pripotovalo v Dubrovnik 1088 tujih turistov. Z italijansko ladjjo »Vulcanias«, ki letos prvič plove na progi New York—Trst, je prišlo 519 Angležev, Francozov in Amerikanov ter 19 naših rojakov, ki so pripotovali v domovino. Z romunsko in grško ladjjo je pripotovalo 385 francoskih turistov, ostale turiste pa so pripeljale domače ladje »Dalmacija«, »Lustovo« in »Istra«.

V Beogradu gradijo nov hotel »Jugoslavija«. Hotel bo trikat večji od »Metropolisa«, stal pa bo blizu obale Donave. Pred hotelom bo moderno kopališče s kabinami, stalno pristanišče in velika terasa. V pritličju bo velika garaža za več kot 100 avtomobilov, več prostorov za parkiranje, park itd. Novi hotel bo imel 660 sob ter se bo po svojih zmogljivostih uvrščal med največje evropske hotele.

Množičnost, hkrati kvaliteta

Morda bodo za uvod najzgovorneje spregovorile prav številke: v organizacijah LT ljubljanskega okraja je pred dvema letoma delovalo 8.860 ljudi, zdaj pa 13.380. Od 58 organizacij v letu 1957 pa se je število povzpelo na 91. Na lanskoletni mladinski delovni akciji na cesti Ljubljana-Zagreb je LT pripravila nad 1.200 različnih tehničnih predavanj, raznih tečajev pa se je udeležilo 3.000 mladincev. V akciji »Mesec dni tehnike v šolah« se sodelovalo 72 šol s 15.088 učenci. Po šolah je bilo na novo ustanovljenih 23 klubov mladih tehnikov z 932 novimi člani. V zadnjih dveh letih je obiskovalo razne tečaje 2.765 ljudi.

Vsaj osnovno tehnično znanje je v današnjem svetu nujna. Tako prebivalec mesta kot vasi se srečuje v vsakdanjem življenju s tolikimi tehničnimi opravili in problemi, da je skoraj nujno, da si pridobita vsaj osnovno znanje. Največjo pomoč v tem pa mu lahko nudi ljudska tehnika kot množična in kvalitetna organizacija za tehnično izobrazbo. Ljudska tehnika ima še posebej pomembno vlogo pri vzgoji delavcev in inženjerskih kadrov. Bolje bodo znali ravnati s stroji, bolj, ko bodo seznanjeni s sodobnimi tehničnimi dosežki, uspešneje bodo lahko opravljali svoje vsakodnevne dolžnosti.

Na občnem zboru LT ljubljanskega okraja, ki je bil v nedeljo v Trbovljah, so ugotovili, da je bilo zadnje delovno obdobje Ljudske tehnike tega okraja najbolj plodno v vseh 11 letih obstoja.

Ljudska tehnika si je utrla pot in našla svoje privrženke v številnih novih krajih, o vsem tem pa priča tako povečano število članov kakor tudi osnovnih organizacij.

Ljudska tehnika posveča še nekaj časa posebno pozornost delu z mladino. Prizadevanja niso bila zaman, saj je opaziti pozitivno tehnično delo na večini šol. V ljubljanskem okraju deluje trenutno 72 tehniških krožkov.

OO LT se je najprej lotil sistematične vzgoje učnega kadra. Pripravil je več tečajev in seminarjev, ki so se jih udeležili učitelji iz 142 šol. Okrajni odbor Ljudske tehnike je v letu 1958 do 1959 opremil 20 šolskih delavnic v skupni vrednosti 809.230 din.

V minulem letu je doživela velik uspeh akcija »Mesec tehnike na šolah«. V tem času so pripravili vrsto propagandnih prireditev, organizirali pa so tudi zbiralne akcije za opremo šolskih delavnic.

Posebno mesto pripada organizacijam LT v industriji. Njene naloge za napredek in povezanost tehnike z življenjem niso niti majhni niti nepomembne. Vrsta komisij pri OO si je v tej smeri zadala že vrsto nalog. Omenimo naj samo načrt elektrostrojne komisije, ki bo storila vse za ustanovitev preizkusnega centra za tehnično opremo gospodinjstva, kjer naj bi se gospodinje pred vsakim nakupom dobrobra in brezplačno seznanile in preizkusile električne aparate, ki jih bodo zanimali.

Nedeljski občni zbor je sklenil naj bo razen skrbi za množičnost vedno na prvem mestu tudi skrb za rastočo kvaliteto dela v organizacijah LT.

Precej težav pa ima Ljudska tehnika na področju bivšega kočevskega okraja, ker je tedanji OO LT Kočevje slabo delal in pustil za seboj vrsto nepravilnosti in nevednosti. V letu 1958 se je priključilo k ljubljanskemu okraju tudi 12 organizacij Ljudske tehnike iz bivšega trboveljskega okraja. Na tem področju povzročajo glavne težave pomanjkanje potrebnih finančnih sred-

stev, prostorov, delavnic, orodja in tudi strokovnih kadrov. Tu obstajajo tudi občinski odbori, ki sicer še niso povsem utrjeni, vendar že odigravajo pomembno vlogo pri tehničnem izobraževanju mladine in odraslih. C-1

Novo kopaljšče v Zagorju

V občinskem družbenem načrtu za leto 1959 je med drugimi predvidena zgradnja novega kopalnega bazena v Potoški vasi, kraju, kjer so že igrišča in prostori športnega društva »Proleterec«, in kjer so predvideni še nekateri drugi telesnovzgojni in športni objekti. Četudi je v družbenem načrtu rečeno, naj bi se letos delno spremenili že obstoječi načrti za gradnjo novega olimpijskega bazena, za kar so predvidena potrebna sredstva, so volivci na zborih volivcev že tudi predlagali, naj se že letos prične s pripravilalnimi deli tako, da bi bilo novo kopaljšče zares dograjeno v prihodnjih dveh, treh letih.

Zamisel o gradnji novega kopaljšča v Zagorju ni nova. Že pred letom so občani razpravljali o potrebi takega objekta družbenega standarda, vendar zaradi pomanjkanja sredstev, predvsem pa zaradi mnogih drugih, nad vse važnih potreb, ni bilo moč uresničiti zamisli. Občinski ljudski odbor je naročil le načrte in skupno z merodajnimi čimtelji nekako določil lokacijo. Seveda tudi zdaj ne bo na razpolago kdo ve koliko sredstev, toda računati je na pomoč republikanskih telesnovzgojnih in športnih organov, ki bodo verjetno prispevali svoj delež za zgradnjo kopaljšča. Resda imajo Zagorjani kopaljšče na izlakah, res pa je tudi, da zaradi oddaljenosti in precej dragega prevoza morskotomu ni bilo mogoče več kot enkrat tedensko obiskati ta turistični kraj. Sicer pa bo treba misliti na dokončno ureditev, ki naj bi izlakam prinesla sloves večjega turističnega središča, namenjenega širšim potrebam, ki pa bodo predvidena gradnja novega kopaljšča v Potoški vasi zahtevala vsestransko sodelovanje vseh Zagorjanov. Mnogo zemeljskih in drugih del bo moč opraviti s prostovoljnimi delom, potrebna sredstva pa nameniti za tisto, kar ljudje ne bodo mogli opraviti s prostovoljnimi delom. Sicer pa verjetno pomoč in sodelovanje občanov pri gradnji tako pomembnega objekta ne bo predstavljala kakih večjih težav. Ljudje se zavedajo, da bo kopaljšče služilo predvsem njihovim potrebam in njihovega razvedrila. (v)

Zagorje

»TROIS GARGONE ET UNE FILLE« — Dramska družina Svobode Klovceve je znova oživela v uprizoritvijo Rogerjev komedije »Trieje žanje in eno deklet«. V naslovnih vlogah so nastopili sami mladi igralci, ki so pokazali resnično ljubezen in interes do odskega ustvarjanja. Delo je režiral Anton Ustar. Obetajo si tudi gostovanja v Cembenu, na Izlakah, res pa je tudi, da zaradi oddaljenosti in precej dragega prevoza morskotomu ni bilo mogoče več kot enkrat tedensko obiskati ta turistični kraj. Sicer pa bo treba misliti na dokončno ureditev, ki naj bi izlakam prinesla sloves večjega turističnega središča, namenjenega širšim potrebam, ki pa bodo predvidena gradnja novega kopaljšča v Potoški vasi zahtevala vsestransko sodelovanje vseh Zagorjanov. Mnogo zemeljskih in drugih del bo moč opraviti s prostovoljnimi delom, potrebna sredstva pa nameniti za tisto, kar ljudje ne bodo mogli opraviti s prostovoljnimi delom. Sicer pa verjetno pomoč in sodelovanje občanov pri gradnji tako pomembnega objekta ne bo predstavljala kakih večjih težav. Ljudje se zavedajo, da bo kopaljšče služilo predvsem njihovim potrebam in njihovega razvedrila. (v)

Načrti brežjskih gasilcev

Na področju brežjske občine deluje 31 gasilskih društev. ObGZ bo tem društvom tudi v bodoče nudil vso pomoč. Več pozornosti nameravajo posvetiti vključevanju in strokovni vzgoji žena. V ta namen bodo pripravili dve konferenci za vse referentke ženskih odsekov. Opravili bodo tudi ozaveževanje gasilstva in gasilskih enot, pripravili pa bodo tudi večje prireditve s kvalitativnim in bogatim programom v počastitev 40-letnice ustanovitve KPJ in SKOJ.

Najboljšim pionirjem — gasilcem, ki se bodo med seboj pomerili v izvedbi gasilskih vaj, bodo zagotovili 14-dnevni odih v počitniškem domu v Pacugu v Slovenskem Primorju.

16 predavanj — 4200 poslušalcev

Izobraževalna komisija pri občinskem odboru SZDL v Hrastniku je skupno s pomočjo Svoboda napravila lep program izobraževalnega dela. Vrsta te izobraževalne akcije so predavanja na Ljudski univerzi. V zadnjih treh mesecih so imeli v Hrastniku 16 predavanj, ki jih je obiskalo 4.200 ljudi. S predavanji pa so tudi pričeli na Dolu pri Hrastniku.

40 LET KPJ ● 40 LET KPJ ● 40 LET KPJ ● 40 LET KPJ ● 40 LET KPJ ● 40 LET KPJ ● 40 LET

Po ustanovnem kongresu KPS leta 1937 je Komunistična partija izdala proglas »Kaj hočemo« z 90 podpisniki. Ta proglas smo razpečali med najzanesljivejše ljudi. Prav z zanimanjem so ga čitali delavci v podjetjih in doma. Pri razpečavanju letaka so sodelovale tudi žene. Ko se je ta proglas znašel tudi v javnem lokalu, v gostilni pri Malgaju v Gabrskem, so ga orožniki zaplenili. Prišlo se je za zasljevanje na sodišču v Laškem — odvijala se je nit ljudi, ki so bili povezani z razpečavanjem letakov. Zadržani sem bila zaslišana žena. Ko so me hoteli prisiliti, naj priznam, da sem bila med organizatorji za razpečevanje, sem jim naivno v smehu odgovorila, da sem ta letak pobrala na cesti kot reklamni letak. Za to dejanje sem bila kaznovana z 48 urami zaporne kazni, ki sem jo prestala v kletih trboveljske občine.

Leta 1939, ko je predprilaska Jugoslavija sklenila pogodbo z Nemčijo za izvoz živeža, je pri nas nastala draginja. Komunistična partija je takoj stopila v akcijo. Organizirala je protidraginjsko akcijo, v kateri sem sodelovala tudi jaz.

ŽENE - REVOLUCIONARKE

Priprave za demonstracijo so terjale mnogo dela, vendar naš trud ni bil zaman, saj je akcija prav dobro uspela. Čez nekaj dni so sledile aretacije. Meseca novembra 1939 sta me prišla aretirat dva orožnika. Spotoma sta oba prijela še nekoga sodelavca. Ko smo prišli na glavno cesto, sta orožnika dejala, naj greva za njima, da ne bodo ljudje opazili, da naju peljeta na žandarmerijo. Ker sva se oba zavedala, da se boriva za človečanske pravice, nista v to privolila in sva dejala, naj le ljudje, da nas preganjajo, ker se boriva za pravice vseh ljudi.

Zvečer so naju odpeljali v laške zapore. Vrgli so me v smrdljivo celico brez luči. Celo noč sem prečepela v kotu, se držala za nos in usta, da sem si tako omilila vdihavanje smrada, ki se je širil po vsej celici. Drugi dan so pripeljali v zapore še druge sodelavce, ki so sodelovali v tej akciji. Od Trboveljčanov je bil pokojni Franc Salamon, Janez Pečnik, Stefi Blivic in še nekaj Hrastničanov, med njimi Helena Borušak.

Po enem tednu zapora sem bila klicana k sreskemu načelniku na zaslišanje. Nahrutil me je, da sem bila organizatorka te akcije. Nisem mu hotela ničesar odgovoriti, pač pa naproti: očitala sem, kakšne smrdljive celice imajo. — Med zaporniki je bilo pravo tovariško vzdušje; peli smo revolucionarne pesmi, počistili celice in ker niso imeli dovolj dokazov, so nas po desetih dneh izpustili.

Meseca marca 1941 so nekaj komunistov, ki so bili kapitalističnemu režimu trn v peti, zopet zaprli. Med njimi sva bili pokojna Tončka Čečeva in jaz. Iz trboveljske žandarmerije so nas odgnali v ljubljanske zapore. Pripomniti moram, da smo bile žene zelo »nevarne«, saj je imela vsaka posamezna kar po dva spremljevalca — žandarja.

S pokojno Tončko Čečeva sva bili v ločenih celicah, vendar sva se lahko vse pogovorili skozi steno, ki naju je ločila. V celici je bilo ledueno mrzlo, tako da ni bilo mogoče še nadalje v takem vzdržati. Tončka Čečeva nas je vzpodbujala, naj zahtevamo zdravnik in da nam ogreje celice. Ker pa ni šlo zlepa, smo napovedale gladovno stavko. Dva dni nismo hotele sprejeti nobene hrane, tretji dan pa je prišel zdravnik in ugotovil, da smo vse premrzale in bolne.

Tako so nas preselili v šentpetrske zapore. Tu so bile celice ogrete, bile so pa vse žive uši, ki so mi prizadevale mnogo dela, saj sem jih morala obirati in pobijati noč in dan, da me niso ugonobile.

Dobro se še spominjam 25. marca tistega leta, ko so po ljubljanskih ulicah demonstrirali študentje proti sklenjenemu paktu Cvetković-Maček z Nemčijo. Drugi dan so bile velike aretacije. Šentpetrske celice so napolnili s študenti. — Konec meseca marca so Tončko in mene ponovno preselili v zapore na sodišču, kjer nista imela nobenih stikov. Na cvetno ne-

deljo pa je nastal v kaznilnici pravi polom: Nemci so bombardirali za Bežigradom! Kriminalke so kričale, paznice pa so začele odpirati celice. Namestili so nas v kletnih prostorih. — Politične pripornice smo se kar hitro spoznale, ker smo bile v civilnih oblekah. Opazila sem, da med nami ni Tončka Čečeva. Zaskrbelo me je zanjo in sem vprašala paznico, kje je. Ni bilo treba čakati dolgo, ko je prišla vsa nasmejana, kot običajno, med nas naša Tončka. Z veseljem smo jo sprejele v našo sredino, ona pa nam je pravila, kaj vse je ta čas pripravljala za primer našega procesa. Bila sem srečna, ker sem se srečala tam s sodelavko naprednega gibanja, Marijano Draksler. Med nami so bile tudi žene z Jesenic in Kranja. — Ko smo bile tako v najresnejši debati, se je med nami pojavila paznica, ki je vsa ogorčena nad nami zakričala: »Sedaj ste se pa lahko vse pogovorile in so vsa zasljevanja in trud sodnikov zaman!« Me pa smo se ji smejale. Naši predstavniki so pri banovini intervenirali, da nas izpuste iz zapora. Do procesa ni prišlo. Nekaj dni pred okupacijo naše države smo bili vsi politični priporniki izpuščeni.

Spomin, ki mi ne bo nikdar usahnil, je zadnje srečanje s Tončko Čečeva dne 14. februarja 1943. leta, ko sem jo obiskala v mariborski bolnišnici. Ko so jo fašisti ujeli, so jo nečloveško mučili. Vso pohabljeno so potem iz Celja odpeljali v mariborsko bolnišnico. Kljub hudim bolečinam, ki jih je trpela, je imela obraz — kot vedno — nasmejan. Njene besede so me spodbujale k vztrajnemu nadaljevanju naše borbe za dokončno iztreljenje fašizma z naše zemlje. — Pokojna Tončka Čečeva mi bo ostala kot svetel spomin na njeno veliko revolucionarno delo, kateremu je posvetila vse svoje življenje in trpljenje za boljšo bodočnost delovnega človeka.

Mici Pavlič

Kdaj stanovanja v Brežicah?

Pred kratkim so bili v občini Brežice zbori volivcev. Dne 26. marca so se sešli volivci mesta Brežice. Dnevni red zborov volivcev je bil v glavnem sprejetje družbenega plana občine za letošnje leto, kako zgraditi v Brežicah prosvetni dom, itd. V družbenem planu so predvideni dohodki 3

milijarde 916 milijonov din. Kako uporabiti na občino padajoči del teh dohodkov, saj je nešteto obvez, na drugi strani pa obilica potreb, je bilo precej skrbni občinskim močjem — volivcem pa priložnost, da na svojih zborih izrečejo svoje mnenje o delitvi razpoložljivih sredstev.

Najbolj so se volivci zanimali za sredstva v stanovanjskem skladu in se je o tem vprašanju razvila pisana razprava. Petinosemdeset milijonov dohodkov ima stanovanjski sklad. Vsakdo je kajpak hotel vedeti, kam so namenjeni ti milijoni in če bo tudi on kaj deležen od te vsote.

Ni šlo lahko. Vedno trša postaja lupina tega oreha, treba je razmisliti, kako to trdo lupino streti — kako najbolje uporabiti denar za koristi skupnosti, kako ga najpravičneje razdeliti. Tako je tudi po ostalih občinah.

Pomanjkanje stanovanj je še vedno naš velik problem, zlasti pa v Brežicah. Občina je po vojni zgradila stanovanjski blok — toda zase, podjetje »Agroservis« zase, GG za svoje uslužbence, tako tudi DES; bolnišnica gradi zase, zdravstveni dom in gimnazija zase

— nekaj dobro situiranih uslužbenec in obrtnikov si je zgradilo lastne stanovanjske hiše z gotovino ali pa s posojili. Nekaj je takih, ki imajo v hišah SLP štirisočno stanovanje po trije ali štirje ljudje — precej pa je na drugi strani takih, kjer stanuje pet ljudi v eni sobi — in celo po dve družini. Zato ni prav nič čudnega, če so na zboru volivcev načeli vprašanje: »Kdaj se bodo gradila stanovanja za delavce?« Ti imajo vložnih okrog 250 prošenj pri stanovanjski upravi — za graditev stanovanj pa tudi tokrat ni predvidenih nobenih sredstev...

Precej nezadovoljstva je nastalo med volivci, ko so siljali poročilo, da se iz sredstev stanovanjskega sklada uporabi 14 milijonov din za dograditev Opekarnice v Brežicah. Nezadovoljstvo nad odločitvijo je bilo v drugih občinah. Vprašanje je tudi tokrat ostalo nerešeno, vsaj za nekaj časa. Za dograditev prosvetnega doma je bilo že variant in nameravali v preteklih letih več kot dovolj — delo pa je običajno na mrtvi točki. Upajmo, da bo tokrat z močnejšimi denarnimi sredstvi in znatno materialno pomočjo podjetij (od katerih so se nekatera že obvezala, tako n. pr. Vino Brežice za brezplačno preskrbo 100 kub. metrov gramoz) je uspel korak naprej v tej zadevi. Volivci pa bodo o varianti, ki bo za rešitev tega vprašanja najboljša, sklepali verjetno še ta mesec.

Volivci so se ob tej priložnosti obvezali, da bodo opravili potrebna pripravljalna dela, zemeljska dela pri izkopih, rušenje starega obzidja itd. To pa je vsekakor tudi nekaj — predvsem pa dobra volja, ki je neogibna povsod, zlasti pa pri vsakem večjem skupnem delu.

Družbeni plan občine predvideva nadalje dograditev

25-letnica turističnega društva v Zagorju

Te dni praznuje Turistično društvo v Zagorju 25-letnico obstoja (jubilej) je vsekakor pomemben, saj kaže, da so Zagorjani že pred 25 leti začeli misliti na otepanje svojega kraja, ki je nosil ime »Crni revir«, pa so v njem vendar živeli ljudje, ki so želeli dati mu lepšo podobo. Kajpak tega spričo tedanjih razmer niso mogli po želji izvesti, kajti mastni profiti, za katere so se potili zagorski rudarji, niso bili namenjeni njim, pač pa so se stekali v dobro zaklenjene in varne tresorje tujih bank.

Sele po vojni je društvo znova zbralo v svoje vrste vse občane, zavzete za otepanje svojega kraja. In doseglo nekaj letnih uspehov. S prizadevanjem in voljo občanov je turistično društvo postalo središče za odpravo vseh tistih pomanjklivosti in slabosti, ki so bodle v oči vsakega tuja, ki se je ustavljal v Zagorju in ki so seveda bolele tudi domačine. Vendarle taka društva na pragu drugega četrt stoletja svojega obstoja ne vrsta neodoljivih nalog. Občni zbor, ki ga pripravila društvo, naj bo predvsem prelomnica za bodoče delo, namreč kako v bodoče zagotoviti nadaljnje otepanje kraja in okolice, tako kot predvideva že začrtani program, ki pa se vedno baka na realiziranje.

Proizvodnim nalogam prvo mesto

S SKUPŠČINE KGPZ LITVA

Delegati 17 kmetijskih zadrug iz občin Litija, Zagorje, Trbovlje in Hrastnik so se v ponedeljek, 6. aprila, zbrali v Litiji k obratnemu svojega dela. Skupščine se je udeležilo tudi podpredsednik Ukrajne zadržane zveze Ljubljana tovariš Sovinc.

Upravnik KGPZ Litija Ing. Prijatelj je v svojem poročilu dejal, da je bilo po razpustitvi okraja Trbovlje v juniju 1958 treba prilagoditi tudi delovanje zadrugnih organizacij na področju Zasavja. Obsežne naloge na področju kmetijstva in gozdarstva so za področje teh štirih velikih občin zahtevale ustanovitve organa, ki bo povezoval vso zadrugo dejavnost. Kmetijsko gozdarska poslovna zveza v Litiji je pričela s svojim delom šele 1. septembra 1958. Delo izvoljenega upravnega odbora nove zveze so je razvijalo v organizaciji priprav za akcijo jesenske setve pšenice, v organizaciji odkupa kmetijskih pridelkov in v vključevanju odkupnih cen te sa. Sedem mesecev dela poslovne zveze je dalo že kar lepe rezultate.

Kakor v poročilu, tako je bila tudi v razpravi močno poudarjena vloga kmetijskih zadrug v proizvodnji, ki ji je treba dati prvo mesto. Glavna skrb bo tudi v bodoče, da damo poudarek kmetijstvu in kooperaciji, ki predstavlja tisto obliko, katera bo naše kmetijstvo po najhitrejši poti pripeljala do boljše in sodobnejše proizvodnje. Tudi »pospeševalna služba bo v glavnem usmerjena na sodelovanje, kajti dosežanje izkušnje so pokazala, da je sodobno pridelovanje z družbenimi sredstvi mogoče organizirati samo v tesni povezavi s kmetijskimi sredstvi. Sami podatki o pridelkih v naših krajih povedo, da pridelamo na hektar povprečno 25 stotov sena, poleg tega pa je 18 stotov pšenice in 150 stotov krompirja. Povprečna moznost naših krav je 1500 litrov. Področje dela poslovne zveze te po kmetijski rajonizaciji sadjarsko-živinorejsko. Za uspešno živinorejsko pa bo nujno treba po-

večati krmsko bazo, kar pa je mogoče z vlaganjem družbenih sredstev ob sodelovanju kmetijskih zadrug. Kmetije v Zasavju so primerne za pridelovanje krme, kar nalaga povečanje krmske osnove in s tem tudi število živine.

Tudi proizvodnja in obnova v sadjarstvu bo morala najti v bodoče več razumevanja za sodelovanje. Ker je področje poslovne zveze v Litiji v celoti zelo primerno za razvoj sad-

jarstva, naj bi se kmetijska proizvodnja perspektivno usmerila v izrazito sadjarsko-živinorejsko področje. Prvi koraki so že storjeni. Največ je bilo v tem pogledu opravljeno na področju litijske občine, nekaj pa na območju hrastniške občine. V zadnjih letih je bilo na področju kmetijske zadruge Gabrovka posajeno okrog 35 ha sadovnjakov in nasadov jagodičevja. Za letošnje leto pa je že izdelan elaborat za kom-

pleksno obnovo Gabrške re in Laz, ki zajema skupno površino 80 hektarov. Z obnovo sadovnjakov so lanske spomlad pričeli tudi v kmetijski zadrugi Smartno, nadaljevali pa bodo z dosadajšnjim jablan (nasada v Turju) kmetijski zadrugi Dol pri Hrastniku, kjer nadaljujejo z obnovo sadovnjakov v kooperaciji. Ravno obnovo sadovnjakov je bilo spričo drugih nalog nekoliko v ozadju. — (Nadaljevanje na 4. strani)

pleksno obnovo Gabrške re in Laz, ki zajema skupno površino 80 hektarov. Z obnovo sadovnjakov so lanske spomlad pričeli tudi v kmetijski zadrugi Smartno, nadaljevali pa bodo z dosadajšnjim jablan (nasada v Turju) kmetijski zadrugi Dol pri Hrastniku, kjer nadaljujejo z obnovo sadovnjakov v kooperaciji. Ravno obnovo sadovnjakov je bilo spričo drugih nalog nekoliko v ozadju. — (Nadaljevanje na 4. strani)

SPREHOD PO SVETU

Dogodki v Tibetu

O uporu v Tibetu, ki je izbruhnil sredi marca, vemo za sedaj le toliko, kolikor so poročali indijski in kitajski. Njihova poročila si zelo nasprotujejo, vendar je iz njih moč razbrati, da ne gre za krajevne spopade, marveč za široko uporniško gibanje, ki nastopa z nacionalnimi gesli. Seveda so dogodki v Tibetu notranja zadeva LR Kitajske, toda dejstvo, da je na ozemlju socialistične države prišlo do oboroženega upora, ki ima nacionalni značaj, mora vzbuditi slišenega iskrenega borca za socializem. Ne moremo se zadovoljiti s kitajskim pojasnilom, da se upor organiziral reakcionarji, kajti nujno se postavlja vprašanje, kako je bilo mogoče, da se jim je pridružil tako velik del Tibetancev.

Težko je pisati o Tibetu in o razmerah v te države, ki so že v narava skoro povsem ločena od njenih sosedov in upravičeno velja za najtežje dostopno in najbolj skrivnostno ozemlje velike azijske celine. Saj niti ne vemo, koliko prebivalcev ima. Kitajci trdijo, da jih je nekaj nad milijon, na Zahodu pa pišejo, da jih je 4 milijone. Nihče jih ni preštel. Zive na ozemlju, ki je petkrat večje od Jugoslavije. Njihova družbena ureditev je med najbolj zaostali na svetu. Največ besede imajo udeleženi »bogovi in »poselbogi«, ki jim pomaga kakih 200.000 menihov ali lam, kakor jih imenujejo Tibetanci. Navadni smrtniki so njihovih tlačani in skoro sužnji. Ni redek primer, da ima moški 3 žene ali celo ženska 3 može. Vrhovni verski in posvetni poglavar je dalaj lama, ki velja za posebej svetega Budo, (igar duh vselej pride v otroka, ki se rodi v trenutku, ko stari dalaj lama umre. V duhovnem pogledu mu je

enakovreden pančen lama, nima pa posvete oblasti.

Tibet je stara država, saj so redki popotniki, ki so že v srednjem veku prodriji na »Streho sveta«, pripovedovali o skrivnostni državi za vrhovi Himalaje. Leta 1721 je Tibet postal kitajsko vasažno ozemlje, ob koncu 18. stoletja pa del Kitajske. Pozneje je država postajala vedno bolj samostojna. Dne 23. maja 1951 sta Mao Ce Tung in dalaj lama podpisala tako imenovani »sporazum o mirni osvoboditvi Tibeta«, ki priznava oblast dalaj lame v notranjih zadevah, zunanje zadeve in obrambne pa je prevzela pekinška vlada. Kitajci so obljubili, da bodo dali Tibetu avtonomijo, toda se je po reformah, ki bi deželo izrgale iz zaostalosti. Ostalo pa je le pri sporazumu; Tibet se ni dobil avtonomije. Kitajci na reform niso izvedli, ker je kot trdilo v Pekingu, lokalna vlada nasprotovala sleherni spremembi, pa

tudi prebivalci se niso prebudili iz stoletne zaostalosti. Tako je živoritni Tibet nekaj let med srednjeveško zaostalostjo in kitajsko »nevarnostjo«, ki je obtem s kitajskim vojaštvom prodirala po novi cesti v Lase. Nekatera poročila trde, da je med tem časom večkrat prišlo do lokalnih uporov, ki pa so jih kitajski vojniki kmalu zadušili.

Prve vesti o novem uporu so prišle iz Delhija. Dne 23. marca je Nehru sporočil, da so v Lasi izbruhnil oboroženi nemiri, indijski listi pa so pisali, da so se Tibetanci upli zato, ker so Kitajci nameravali odpeljati dalaj lamo na Kitajsko. Dne 28. marca so v Pekingu objavili sporočilo, iz katerega je razvidno, da so upor organizirali reakcionarji v tibetanski vladi s podporo Čangkajskih privržencev in imperialistov z namenom, da bi Tibet ločili od LR Kitajske. Dalje je rečeno, da so kitajske enote vzpostavile v Lasi red, zajele 4000 upornikov in zaplenile precej orožja ter začele preganjati upornike, ki so s silo odpeljali iz Lase dalaj lamo. Kitajska vlada je razpustila lokalne vlade, in ustanovila začasn tibetansko vlado, za njenega predsednika pa imenovala pančen lamo, ki je ostal zvest osrednji vladi. Dalaj lama je med tem prišel v Indijo in zaprosil za politični azil.

Medtem ko na Zahodu izkoriščajo dogodke v Tibetu za napade na vse komunistično gibanje in ko se na Vzhodu zadovoljujejo z ugotovitvijo, da je upor organiziral zadržana reakcija, v Indiji nestrano pričakujejo, kaj bo povedal dalaj lama, ki se je zatekel v nek samostan v bližini tibetanske meje. Nas pa predvsem zanimajo vzroki upora v Tibetu, kajli vsak iskren borec za socializem se ne more zadovoljiti s poročilom, da so upor organizirali reakcionarji in imperialisti. Dejstvo, da je reakciji uspelo organizirati tako širok upor na nacionalni podlagi, opozarja, da kitajsko vodstvo ni dosledno spoštovalo marksističnih načel v nacionalnem vprašanju in da s svojo politiko ni odprlo ljudstvu Tibeta perspektive svobodnega nacionalnega razvoja, ampak ga je pahal v naračete reakcije. Dogodki v Tibetu ponovno opozarjajo komunistične partije in socialistične države, da ne smejo zapirati oči pred resničnimi problemi socialističnega sveta. Vsaka novejska politika nujno privede do težkih posledic. Kitajsko vodstvo bi se moralo resno zamisliti nad dogodki v Tibetu in temeljito pretehtati vso svojo politiko do nacionalnega vprašanja. Kar koristno bi bilo, če bi kitajski voditelji manj napadali Jugoslavijo, pa več razmislili o tem, kaj se dogaja v njihovi državi.

PREPIR ZARADI »FAROVŠKE MLAKE«

Nihče od najstarejših Artičanov se ne spominja več, od kdaj je uporabljajo farovško mlako kot živinsko napajalno sredstvo za bližnjo okolico. Z vodo iz te mlake so ljudje zalivali tudi svoje vrtove, prav tako grobove na vaškem-pokopališču. Predvsem pa je velika mlaka sredi vasi pomembna, če bi kdaj v vasi izbruhnil požar, ker je v mlaki dovolj vode in je lahko dosegljiva.

Prizadeti vaščani
Pripomba uredništva: gornji dopis bi moral priložiti že v prejšnji številki, žal pa nam to zaradi pomanjkanja prostora ni bilo mogoče.

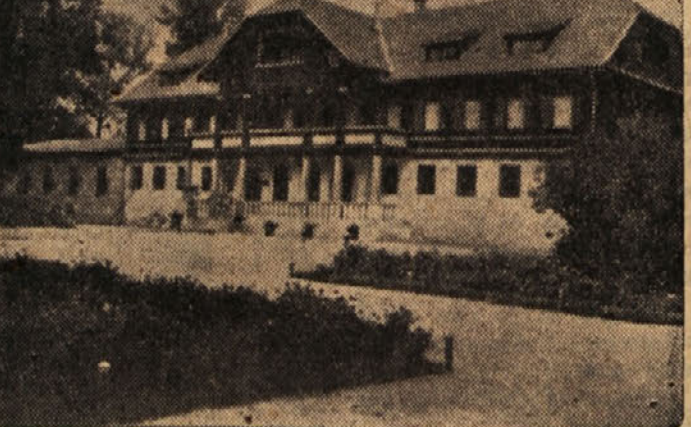
Preprečili eksplozijo bencina

Bilo je pred nekaj tedni. Pri avtoprevozniku Medvešku v Sopotju je izbruhnil požar. Gasilci radeške Papirnice so med prvimi prihiteli na pomoč in preprečili še večjo katastrofo — eksplozijo okoli tisoč litrov bencina, v bližini katerega je že gorelo. Pred upepelitvijo so rešili še vodni mlin in nekaj raznovrstnega orodja. Tudi pri požaru v svibenskem župnišču so pravočasno prihiteli na pomoč, vendar pa zaradi izredne naglega izbruha požara in pomanjkanja vode niso mogli ničesar več rešiti.

Prostovoljna gasilska četa Papirnice, ki šteje vsega skupaj 59 članov, je imela pred kratkim redni občni zbor. Bila je ustanovljena že 1908. leta. Zafala je praznovati svoj rojstni dan, potem pa je leto za leto napokovala orodje in opremo in ima danes popolno gasilsko opremo za 25 moč, prevozno motorno brizgalno z zmogljivostjo 2.500 litrov vode v minuti in manjšo prenosno motoriko z zmogljivostjo 200 litrov vode v minuti.

V minulem poslovnem letu so imeli gasilci iz Papirnice precej vaj z orodjem in so se udeležili meddruštvenega tekmovanja gasilskih društev papirne industrije Slovenije v Vevčah. Razveseljivo je, da so gasilci vključili v svoje vrste tudi pionirje.

Letos bodo gasilci priredili gasilski teden, člani pa razdelili v dve desetini, ki bosta mesečno tekmovali v izvajanju gasilskih vaj. Vse člane kolektiva bodo naučili ravnanja z vsemi gasilskimi napravami v tovarniških prostorih, še tesneje bodo sodelovali s sosednjimi gasilskimi društvi itd.

Uredništvo

CATESKE TOPLICE

TONČKOVA MALICA

Solski zvonec je zazvonil. Razgrte glave so se olajšano dvignile iznad vzvokov. Se preden je tovarniška odredila odmor, se je Francelj naglil k Janezu in mu zašepetal: — Za malico bova trla orehe; čudoviti so in prilagajo se k svežemu kruhu! Janez je mlasknil z jezikom in mu pomenljivo pomelknil.

Vsi v učilnici so razvijali v papir zavite malice, iz nahrbtnikov so priromala rdeča jabolka in druge dobrote, ki so jih skrbne mamicе dale svojim otrokom.

Le Tonček je nekam počasi tipal po notranjosti nahrbtnika. Njegov sosed ga je nekaj časa opazoval, radoveden, kaj neki ima Tonček za malico, ko tako skrivnostno vrta v nahrbtnike. Toda ta mu je obrnil hrbet. Se ga je opazoval, kaj neki išče, ko pa ni nič videl, se je naveličal in zdrljal na hodnik.

Zdaj, ko se je odkril vsiljivca, je Tonček pogumneje segel v nahrbtnik in privlekel na dan na pol razvit papir. Pri tem se je nerodno zadel ob klop in vsebina se je skotalila po tleh.

— Krompir... glejte, Tonček ima krompir...

Kot bi trenil, so se otroci zgrnili okrog presenečenega Tončka. Vsi so silili vanj, on pa jih je samo gledal, v zadregi, kaj naj reče. Nekdo je potipal krompir in vzkliknil:

— Saj je že mrzel!
Tonček se je razjezil:
— Pusti, tak pusti na miru! Saj vidiš, da je samo krompir. Naglo se je sklonil in zmašil malico pod klop.
Vendar se otroci niso razšli. Na vseh obrazih je bilo samo eno vprašanje: Zakaj je Tonček prinesel za malico ravno krompir?

osmih, je ponovil Francelj, »noben se ne začne točno.

Tako so se že navadili naši vaščani. Vsak stanek ima polurno zamudo. Grda razvada. Toda kaj naj storimo?

Tudi za tisti zimski sestanek o kooperaciji smo vedeli, da bo tako. Ob sedmih sva bila na mestu le jaz, predsednik vaške organizacije SZDL in ljudski odbornik. Upravnik KZ se je pripeljal, ki je bila ura četrt čez sedem, bil je ves na trnju. — Kako je mogoče, da še ni nikogar? se je čudil. Le kdo jih bo čakal, vsaka minuta je dragocena, oni pa... Gledal je na uro, mlava sva ga preprečevala, čez pet minut je odšel. Ob pol osmih so pričeli prihajati ljudje in razred se je kmalu napolnil. Kmet, je so iskali tovarniška upravnik, ki naj bi imel tokrat glavni referat. Sestanka, kakršna ni bi v resnici bil, ni bilo.

DODATEK K ANALIZI

V našem podjetju so napravili že nekaj najrazličnejših analiz o vzrokih razmeroma velike fluktuacije delovne sile iz tovarne. Omenjajo slabše plače, pomanjkanje stanovanj, nikjer pa še nismo opazili besed o odnosih, ki po mojem vendarle tudi močno vplivajo, na ta resnično velik in težak problem. Je počasi, prednamerno govoril delavec v modri delovni obleki. »Saj nič ne rečem čez inženirje, direktorja. Ti pridejo med nas tako, kot je treba in se tudi pomenijo z nami kot tovariši. Drugače je z nekaterimi delavodji, mojstri in voditelji posameznih oddelkov. Ne trpijo nobene še tako upravičene kritike. Če je stroj pokvarjen, ali je delo drugače oteženo, vedo le to, da s ni tako hudo«, če kdo izmed delavcev predlaga nekaj novega, stvar utišajo ali jo sploh pobijejo, nad mladimi, ki so kot vsi mladi, pač živahni, včasih morda tudi nečakani, so nad navado glasni in vse preradi groze z delovno knjižico.

Včasih zaradi tega tudi mene drži, da bi šel kam drugam. Seveda smo za takšno stanje krivi tudi mi sami, ki se bojimo takšne razmere odkrite razkriti. — Jak

kovali. Njihovo zadovoljstvo bi gotovo odtehtalo enkratno, zamujeno popoldne in nekoliko manj denarja.

Kaj pravite, tovariši novinarji?

»SEVEDA, SAMEC

»Seveda, samec sem, zato govorim o družbeni prehrani,« je pripovedoval delavec Tone, zaklenjen na stari samski postelji v tretjem nadstropju simbičnega doma. »V zimskem času je tale naša prehrana hudo nerodna stvar. Tu ne morem kuhati in kako bi pravzaprav znal? Obrat, kjer se hranim, pa je zelo daleč. Na kosilo grem, ko se vracam z dela. Domov pridem ob treh, ob štirih, ob petih je

POD ČRTO

noč, in ob šestih je večerja. Včasih sem truden, pa grem raje v posteljo kot na večerjo po neprijetnem blatu ali mrazu. Kako lepo bi bilo, ko bi imeli tu neke obrat družbene prehrane. 30 nas je samo v domu, kdo drug pa bi se gotovo še tudi pridružil. Zato sta za naš kraj, ki je dolg in raztresen, en sam ali dva obrata družbene prehrane preveč. Potrebno bi bil več manjših, na različnih krajih...

In kaj zahtujem? Največkrat zahtujem in malicam skupaj, okoli devetih. Pa bi rad spij zjutraj vsaj skodelico mleka ali čaja. Ko grem na delo, pot drži mimo mnogih gostin. Kaj zato, ko pa jih šele ob šestih odprejo, ko stojim že za delovnim strojem.

ZAMUDA NA ZAMUDO

»Si slišal, Francelj, zvečer bo sestanek. Prideš?« — »Pridem.« — »Kdaj boš?« — »Ob sedmih.« — »Ob pol

Kje vse sva bila! Za seboj sva pustila ure sestankov, utrip jame in tovarn, prisluhnila sva pogovoru »nega« in »one« na vlaku, »tretjega terena« na zborovnicah, zalila po mestnih ulicah in blatnih rovalskih kolicah, prišla sva tja, kjer sva bila začelena, oglasila sva se tam, kjer naju niso pričakovali. Bila sva radovedna!

Zdaj se poslavljava. Še enkrat obračam list za listom v polni novinarski beležnici. Redki stavki, ki so niso našli poti med časopisne stolpce. Drobeli, ki so bili takrat sence velikih, lepih doživetij. Toda, dragi prijatelji, mar niso tile dialogi iz srečanj kot nenapisan zapisnik z zbora volivcev, naši, in drobni kakršni so, naleteli na enako zavzetost ljudi, kot veliki, v dobri želji, da bi bili odpravljeni. Čeprav različni, naj najdajo skupno mesto pod črto, v njihovih besedah, preden dokončno ne zaprem popisanih listov.

GOSPOD HONORAR

»Dolgo in nestrpno smo čakali na ustanovitve Ljudske tehnike v naši oddaljeni vasi,« je pripovedoval 26-letni Ivan. »V časopisih smo toliko prebrali in si zapomnili o prijateljih iz doline, iz drugih vasi, o njihovi lepi in koristni zabavi ob spoznavanju tehnike, pri prodiranju v svet, ki pomeni danes novo življenje tudi za oddaljenega kmečkoga mladeniča in mladenko. Celo najtrši so se ogreli za »ljudsko tehniko«. Skozli svojo zimo nam je dvakrat predaval domači učitelj. Prav je bilo lepo, radi pa bi zvedeli še več, kaj o najnovejših dosežkih na tehničnem področju, domišljijo so nam razburjali sateliti, atomi... Povabili smo tovariša inženirja iz mesta. Napisali smo mu dolgo, lepo pismo in naposled prejeli tudi njegov odgovor. »Pridem,« nam je sporočil. »Toda... povrnili boste potne stroške, dal dnevnic in za uro predavanja plačati 300 din. Tu smo klonili. Klonila je naša preskopa blaginja. Radi bi bili plačali za uro 150, 160 din, tako smo se neke v širšem merilu tudi domislili. Ni ga bilo.

Vem, da je lahko našel drugo, boljše honorarno zaposlitev. Škoda je, da je prezel nekaj deset mladih fantov in deklet, ki so ga že tako dolgo prič

Zasavska panorama

SEVNICA

Dani so vsi pogoji za razvoj športa

V TVD Partizanu v Sevnici so zadnje čase začeli načrtno delati za dvig športnih iger v svojem okraju. Le-te so predlanskim in lani povsem zamrle. Storjeni pa so že prvi koraki za izboljšanje. Tako je društvo poslalo na vaditeljski tečaj v Ormožem enega svojih članov. Razveseljivo je, da je ta še mladinec. Iz tega razvidimo, da društvo razume želje in hotenja mladincev in jim zaupa izvršitve posameznih nalog na področju telesne vzgoje in športa. Graditi so tudi že začeli igrišče za mali roket, kjer bodo precej pomagali člani in tudi občina. Pri tej je Partizan naletel na vse razumevanje. Ker vlada med sevniško mladino za mali roket velike zanimanje, obstajajo vse možnosti za razvoj te športne veje v Sevnici.

Društvo je nadalje podprilo težnje mnogih ljubiteljev nogometa. Le-ti prej niso bili organizirani, sedaj pa jim TVD nuditi za res za to odlične pogoje. Na nedavni seji so sklenili, da se mora poprej zapuščeno igrišče spraviti spet v red. Določili so tudi čas treningov, izvolili gospodarja ter sklenili nakupiti potrebne rekvizite.

Kaže, da bo tako končno zopet zaživel v Sevnici šport kot nekoč. Da krene sevniški šport na novo pot, so dani vsi pogoji. Bila bi velika škoda, če jih ne bi izkoristili.

A. V.

Ustanovljena počitniška skupnost v Zagorju

Pisali smo že, da so v Zagorju sklenili ustanoviti počitniško skupnost za vse zagorske delovne kolektive, razen rudnika, ki ima že urejeno vsakoletno letovanje na Izakah, letos pa bodo rudarji letovali tudi v svojih lastnih prostorih v Crikvenici. Pobuda občinskega sindikalnega sveta je nalezela med zagorskimi kolektivi na vsestransko odobravanje, le v dveh podjetjih so precej časa pomisljali (kdo ve kaj), ali naj sploh postanejo člani te skupnosti.

Slednjič je počitniška skupnost ustanovljena, iniciativni odbor je opravil svoje delo in te dni so

kupili večje počitniške prostore v Poreču, znanem letoviškem kraju na Severnem Jadranu. Vsi kolektivni, ki so se vključili v skupnost, so sklenili prispevati potrebna sredstva za izboljšanje počitniških domov v Poreču, kakor tudi poskrbeti za nemoteno letovanje svojih članov. Zdaj bodo začeli urejati prostore tako, da bodo lahko predvideno letovali že v začetku junija. Pomen pravkar ustanovljene počitniške skupnosti je velik. Vse do letos delavci zagorskih podjetij niso imeli možnosti počeni letovati — tisti izlet, ki pa so jih sindikalne organizacije prirejale za svoje člane, pa seveda niso moglo odtehtati desetdnevne počitnice kjerkoli ob morju. Čeprav verjetno letos v počitniških prostorih v Poreču ne bo še vse tako, kot bi želeli ta ali oni dopustnik, so vseeno storjeni prvi koraki za bodoči resnični oddih delavcev.

PIONIRJI BODO USTANOVILI ZADRUGO

Učiteljski kolektiv in člani šolskega odbora ter pionirski odred »Maršala Tita« na osnovni šoli Zidan most so sklenili sodelovati pri izvedbi programa za počastitev 40-letnice Komunistične partije Jugoslavije in v SKOJ in so se tudi vključili v republiško tekmovalno.

Tako so v Zidanem mostu že sodelovali pri praznovanju dneva žena na glasnostni akademiji, dne 21. in 22. marca pa so uprizorili zahtevno mladinsko igrano »Desetnica Alenčica«. Domačini so s svojim obiskom

počastili pionirsko prireditev. Igra je lepo uspela in jo bodo med igralci zato ponovili še na odrih v okolici, da prisluži-jo sredstva za izlet na morje.

Pionirji nadalje živo razpravljajo o ustanovitvi svoje zadruge. Pogojev sicer ni mnogo, vendar so podjetja obljubila svojo pomoč. Glavno breme bo razumljivo padlo na ramena učiteljskega. Najbrž bo že v kratkem ustanovili občni zbor te zadruge najmlajših, v katerih bi sodelovali: sadjarska, vrtnarska, čebelarstva in obrtna sekcija.

Seveda pa pionirji ob tem ne bodo zanemarjali učenja na šoli, vzgajali pa se bodo tako, da bodo znali ceniti vrednost dela in spoznali, da brez dela ni jela in da je treba s težko prisluženim denarjem tudi varčevati. Nekaj sredstev ima mlada zadruga že zagotovljenih. Cementarna bo mladim zadrugnikom uredila toplo gredo, ti pa bodo dali delavskemu sindikatu na razpolago več sto sedmih paradizničnih brezplačno.

ZAKLJUČNI RAČUN RUDNIKA ZAGORJE SPREJET

V presledku treh dni se je delavski svet rudnika Zagorje sešel kar dvakrat. Na prvem zasedanju je razpravljal in sklepal o zaključnem računu podjetja, na drugem obravnaval novoizdelani tarifni pravilnik. Kot znano, je rudnik Zagorja lani dobro in skrbno gospodaril, saj je leto 1958 zaključil celo z delno preokračitvijo proizvodnega načrta. Ta uspeh je bil dosežen z izboljšano organizacijo dela, izkoriščanjem vseh notranjih rezerv in predvsem s pridnostjo skoro vsega kolektiva.

Razprava o letnem poslovnem uspehu podjetja sicer ni razkrila vsega storjenega dela rudarjev, vendar je bilo iz pisanih poročil videti, da je kolektiv vključil težavam dosegel predvideno proizvodnjo. — Organ delavskega samoupravljanja je nadalje razpravljal o razdelitvi sklada skupne uporabe, ki znaša nekaj nad 50 milijonov din,

Perce pripoveduje

Kulturno-prosvetno življenje v Trbovljah je zelo razvito ter zasluži zlasti Svoboda-Center vse priznanje, posebno pa v zadnjem času njeno Mladinsko gledališče, ki je v razdobju desetih dni postavilo na oder 2 premiere. Oblik mladinskih iger po odraslih pa je bil na žalost ni ničel. Tako je preteklo soboto, ko so mladinci igrali »Bratovščino sinjega galeba«, v prostorni gledališki dvorani Delavskega doma sedelo, reči in piši vsega okrog 100 gledalcev! Ali je tak klavenski obisk spodbuda mladim, ki se trudijo, da kaj napravijo? Ne, to ni nobeno priznanje! Če pa pridejo v dolino kakšni splantarji ali kakšna druga podobna skupina, tedaj je gledalec, da se dvorana ne podere! Mladim igralcem ter tovaršičam in tovaršičam, ki tako idealno vodijo mladinsko gledališče pa ključem: Vztrajajte in delajte naprej, saj morate prej ali slej zmagati!

Skoro bi pozabili povedati, da so me preteklo soboto zjutraj gospodinjice v Zg. Trbovljah naprosile, da rečem zanje kakšno besedo — namreč, ali se bo v Trbovljah res vse »scenariziralo« ali kaj? Da se je s postjo tako zgodilo, bi še nekako razumel (čeprav so imeli v Zg. Trbovljah že pred 5 leti svoje pošto, sedaj so pa ostali brez nje), da pa od največje bajte tega kraja, od »K.«, pa tja do Španca ni več kot ena sama mesnica, je pa res že od sila. To je za Zg. Trbovlje, ki zadnja leta silno rastejo in so že mesto zase, v resnici premaio. Vprašam podjetje »Meso«, čemu je bila potrebna opustitev mesnice »Pod Klečko«. Rezultat tega je bil, da so morale v soboto gospodinjice stati v dolgem repu pred eno samo mesnico, kjer so se drejnile in po nepotrebnem jezile. Ali spriče goste naseljenosti tega kraja ne bi bilo pametneje, da sta odprli obe mesnici — nima... Namesto upravnik restavracije je bilo, mene sram, da je nimajo vsaj eno steklenico na zalogi za tiste, ki si jo zažele. Tudi stare silovke restavracije ne premore, čeprav je jo drugod na pretek, samo običajno »industrijsko« silovko točijo gostom...

V ponedeljek pa sem jo mahnil v Litijo. Hotel sem zvedeti, kako so v nedeljo kaj »brali«, a vraga, v Litiji ob postaji, kjer prodajajo časopise, nisi »Poleta« ne dobiš! Najbrž je ljubljana predalca od Litije! Bil sem zelo slabe volje in sem odpoštoval domov.

Pepče.

PROIZVODNIM NALOGAM PRVO MESTO

(Nadaljevanje z 2. strani)

Letošnji sadjarski plan predvideva v litijski poslovni zvezi 114 hektarov, in sicer 78 hektarov jablan, 9 hektarov hruš, 6 hektarov češpelj, 9 hektarov višenj, hektar orehov 8 hektarov ribezlja in 3 hektare jagod.

Poslovna zveza v Litiji — a posveča tudi vsaj pozornost mehanizaciji kmetijstva. Tako je poskrbela kredit 44 milijonov dinarjev za nakup 12 traktorjev. Te so dobile kmetijska zadruga Kresnice, Sava, Smartno, Velika Kostreznica, Zgornja Jablanca, Gabrovka, Izlake, Dol pri Hrastniku, Radeče, posestvo Grmače in kmetijska zadruga Milnaše.

in sicer na površini 510 ha. To površino predstavlja približno 32 zemljišče s pšenico. Smisel akcije je bil zamenjati slabih vrst pšenice z rodovitnimi sortami ob upoštevanju vseh sodobnih agrotehničnih ukrepov, da na istih zemljiščih in celo manjših dosežemo večji pridelek. Način proizvodnje v sodelovanju z zadrugo oz. kooperacijo bo tudi v prihodnosti osnovna oblika dela za napredke kmetijstva. Caravno je bila poslovna zveza ustanovljena šele lani 1. septembra, se je vendar takoj lotila kooperacije. Pri jezerski setvi so se pokazale nekatere pomanjkljivosti, vendar imamo KZ, ki so predvideni plan dosegle ali celo presegle, tako na primer Smartno pri Litiji. Dole pri Litiji, Trbovlje, Dol pri Hrastniku, Litija in Radeče.

Za letošnje leto predvideni plan kooperacije 400 ha travnikov, 80 ha koruze in 300 ha krompirja pa po dosedanjih podatkih ne bo v celoti dosežen.

Delo KGPZ Litija se pa razvija tudi na področju gozdarstva, saj zajema področje zveze skupno 33.723 ha gozdov. Na požarjoku gozdarstvih del je bila uspešno opravljena obnova gozdov, kjer so posadili 3.969 sadik različnih vrst. Na področju zveze pa je premalo drevesnic za gozdne sadike, zato so te naročili iz Mengša oz. iz Ponovič. Gozdarska služba ima največje težave s številnimi nedovoljenimi poseki v gozdovih. Lani je bilo na področju zveze 53 takih primerov.

Poslovna zveza v Litiji se razen navedenih dejavnosti ukvarja tudi s trgovino, to je z odkupom lesa in kmetijskih pridelkov. Odkupila je 21.000 kub. metrov lesne gmoje in 500.000 kg oglja. S prodajo kmetijskih pridelkov je zveza pridelala šele lani 1. oktobra. V tem času je odkupila 250.000 kg jedelnega krompirja, 60.000 kg jabolok, 350 prašičev, 39 glav pitavice živine za izvoz ter manjše množine zelja in fižola. Zveza je nadalje posredo-

vala svojim članom, kmetijskim zadrugam nakup semen in umetnih gnojil, raznega gradbenega materiala in drugo v skupni vrednosti 60.397.000 din.

Sama razstava na skupščini je ugotovila, da se kmetijske zadruge glede prodaje kmetijskih pridelkov, poslužujejo še vse premaio pomoči poslovne zveze. Ne gre tu za obvezno prodajo kmetijskih pridelkov preko zveze, temveč za koordinacijo dela v prizadevanju, da se izboljša in na novo organizirava trg s kmetijskimi pridelki, predvsem na področju Zasavja. — Brez sodelovanja in pomoči članice tudi poslovna zveza ne bo mogla izboljšati sedanjega stanja in doseči zaželenih uspehov. V razpravi so zlasti poudarili potrebo sodelovanja in, kakor smo že rekli, treba bi dati prvo mesto proizvodnim nalogam.

Po izvolitvi novega upravnega odbora so sprejeli še načrt za bodoče delo.

KOOPERACIJA IN SODELOVANJE KMETIJSKIH ZADRUG

Področje KGPZ Litija zavzema 24.935 skupne kmetijske površine. Prva naloga poslovne zveze takoj po njeni ustanovitvi je bila organizacija proizvodnje intenzivnih vrst pšenice v sodelovanju s KZ,

VAM NUDI ODLIČNO IN CENENO

DOMAČE MILO

Najgloblji rudnik na svetu

Rudnik zlata Kolar, v Indiji štejejo za najgloblji rudnik na svetu. Rudarji tega rudnika se spuščajo vsak dan nad 3000 m v notranjost zemlje. Tu je zelo visoka temperatura, a pritisk sten tolikšen, da je že močno nevarno človeškemu zdravju, toda niti to ne moti rudarjev, da ne bi vsako leto šli še za sedem, osem metrov globlje v zemljo.

Naprave tega rudnika so na velikih poljanah Južne Indije, trinajst stopenj severno od Ekvatorja, a pod zemljo so nameščene galerije, prepletene s predori, dolgi nad 1000 kilometrov. V rudniku se rudarji srečujejo s problemi, o katerih včasih sploh niso ničesar vedeli.

Cim globlje gre človek v zemljo, tem večja je temperatura sten, ki se na vsake tri metre poveča za eno stopinjo Farenheitov. Na dnu rudnika je temperatura približno 150 Farenheitov, in to je nemara najvišja temperatura, ki je doslej znana v medicini. V teh predorih je pritisk na izkopanih krajih tako močan, da

povzroča najhujše razpokline sten, ki je bilo sploh kdaj opaženo. Rudarji tega rudnika pravijo, da 3000 m globoko dobivajo občutek, da se stene pod močnim pritiskom spreminjajo v nekakšno plastično gmoto. V 83 letih, odkar so rudnik odprli, so pridobili iz njega 958 ton zlata, znano pa je, da so začeli tod pridobivati zlato ljudje mnogo prej, seveda z zelo primitivnimi pripomočki.

Zlato je v žilah kremenčevih sten, ki gredo na sever in jug. Seveda gre izkopavanje po strogo določenih načrtih rudarskih inženirjev, kajti le-ti morajo vsak sloj posebej kontrolirati. Vodstvo rudnika pa je že zdavnaj storilo vse za varnost rudarjev. Najvažnejša preventivna mera za preprečitev škode ob drobljenju sten, je ta, da vlagajo v luknje, iz katerih so pridobili zlato, velike granitne bloke. Granitni bloki se izdelujejo za vsak primer posebej in spuščajo za vozčki na odredeno mesto. Vsak mesec spuste v rudnik 5000 ton teh blokov. To seveda zelo podražuje stro-

ške proizvodnje, in je že zdaj 85% vseh izkopov zamašeno z granitnimi mi bloki. Druga preventivna mera (zaradi eksplozij v rudniku) je podpiranje galerij in to vertikalno in horizontalno, z jeklenim oporjem.

Rekli smo že, da v globini 3000 in več metrov ne bi bilo moč vzdržati silne vročine. Zato so namestili v globino dve zelo močni črpalki in dva aklimatizerja za zrak, ki urejata toploto, zdaj pa so predvideli namestitve še sodobnejših naprav za ohlajevanje, ki jih bodo prvič v zgodovini rudarjenja montirali tako globoko pod zemljo. Prav tako je seveda nemogoče, da bi pri tako visoki temperaturi lahko delali z orodjem golih rok. Orodje se namreč tako ogreje, da ga morajo ovijati s tkanino. Posebno so izpostavljeni vročini kompresorji in druga kovinska oprema. Voda je tako topla, da je ne morejo piti, zato dobivajo rudarji od zunaj nenehno svežo vodo, ki pa jo morajo spiti tisti trenutke, ko jo prinesejo. Vodo uživajo s precejšnjim

dotokom soli, da bi preprečili kvarne posledice znojenja.

Drugače se rudarji kar hitro privadijo delu v jami. Za to so nekaj tednih dela 300 m globoko se znojnice na koži privadijo taki visoki temperaturi. V rudnik se spuščajo rudarji s specialnim dvigalom do 2000 metrov globine. Ostali del poti pa morajo iti peš. Dve jekleni vrvi, katerih vsaka tehtata po dvestaj ton, potegne dvigalo, ki je iz duraluminija, v katerega gre lahko v en mah 50 ljudi in pet ton rude.

Strokovnjaki sodijo, da bo moč v rudniku Kolar kopati še 500 m globlje v zemljo. Za to so dani trije osnovni pogoji, ki omogočajo doseg te globine: pritisk sten, zračenje in plastičnost spodnjih skladov. Uspehi, doseženi v rudniku Kolar, so dosežki najmodernejše tehnike in metod rudarjenja. Vsak mesec dobijo iz tega rudnika 600 kilogramov zlata. Zdaj pa prihajajo rudarski inženirji že na področja, kjer se neha njihovo znanje, zato be dobila besedo znanost.

ŽIVALI-MOJSTRI

Prve praživalice, ki so se prebudile v življenje pred mnogimi milijoni let, so bile enocelična bitja — glivice in cepivke. Četudi različne po velikosti in barvi, jim je narava že ob rojstvu zagotovila posebne pravice. Obdarila jih je z izrednimi sposobnostmi. Na ta način so se varneje razvijale ter se varovale pred sovražniki. Te sposobnosti so si nekatere živali ohranile do današnjih dni. In te živali so v svoji »obrti« pravi mojstri.

MOJSTRI ELEKTRIČARJI

Nekatere živali je narava opremila z električnimi baterijami, ko človek o elektriki še sanjal ni. »Električarji« so znani zlasti med ribami. Zelo močno »elektrarno« imajo skat, afriški som in neke vrste jegulja. Električne ribe žrtve najprej omamijo z električnim tokom, potem pa se spravijo nanjo. Zaradi močnega električnega toka je zelo nevarna neka jegulja, ki živi ob obali Južne Amerike. Nevarna je zlasti kopalcem, ki jih s svojim dotikom lahko popolnoma ohromi.

MOJSTRI TEHNIKI

Spretni tehniki med živalmi so čebele, mravlje in polži. Čebele si mojstrsko zgrade šeststerokotne »sobice«, mravlje in polži pa si spretno napravijo most čez vodo, ki bi je sicer ne mogli preplavati. Križoprst je potomec zmajem podobnih kuščarjev. Ta s posebnima letalnima mrenama neslišno drsi z veliko lahkoto po zraku.

Taki kuščarji žive na Sundskem otočju. Močno razraščeni prsni plavuti se za letanje poslužujejo tudi nekatere ribe. — Med sesalci je spreten letalec in padalec veвериci podoben asapon. Po drevmu pleza in se zvija kakor kača, kot padalec pa še posluži kožnih gubic na zadnjih nogah, ki jih po potrebi razpne kakor pada-

lec. Četudi se spušča na drzne polete, nikoli ne pade na zemljo.

MOJSTRI KEMIJI

Nekatere živali imajo v svojih žlezah prave kemične laboratorije. Kadar so v nevarnosti, izločajo iz teh »laboratorijev« strupene kemične snovi, da z njimi oslepe sovražnika. Morski zajček brizga proti sovražniku jedko rdečilo, sipa zabiš sled za seboj z oblakom temnorjave barve. Nekateri morski polži imajo v silnicah žvepleno kislino, z njo pa razkrajajo svoj »vsakdanji kruh« — apnenaste lupine raznih školjk. Te lastnosti imajo tudi nekatere rastline.

Naša žužkojeda rastlina je znana rosika. Na okrogli listnati ploskvi ima rdečkaste dlačice z lepljivo glavico na vrhu. Glavice se na soncu lesketajo kakor rosne kapljice. Ko žuželka naleti nanje, se prilepi, dlačice rastline pa izločajo prebavni sok, ki žuželke raztaplja. Raztopljene snovi žuželke list posreka. Ko je žuželka prebavljena, se dlačice spet poravnajo, pripravljene na novo žrtve.

MOJSTRI VOJAKI

Med živalimi so tudi vojaki, ki se s posebnim orožjem ali orodjem branijo, a tudi napadajo. Najbolj silovit vojak je riba mečarica. Zelo je požrešna, razdražljiva in maščevalna ter pravi strah ribičev. Leti vedo povedati o tej ribi grozljive zgodbe.

Nekemu ribiču v južnoameriškem morju je ta riba z mečem prebodla roko, drugemu nogo, tretjemu barko skozi debel pločevinast oklep. Prav tako ni prijetno srečanje s pilonoscem iz rodu morskih somov, še manj s piljarjem iz rodu skatov. Obema molli iz glave močna, ostrji žagi podobna kost, ki vzbuja med ribiči in plavalci pravi strah.

Politični mozaik

B. B. DRŽAVNI FAKTOR

Do sedaj je bila francoska igralka Brigitte Bardot igralka in njeno delo ni bilo povezano z državnimi posli. Odslej ne bo več tako. Sama je izjavila, da je — državno važna! Na vprašanje, če se bo omožila, je odgovorila: »Za sedaj je zakon zame nemogoč. Nočem reči, da sem postala važna oseba, a važna za svojo državo, ker — zahvaljujoč svojim filmom — pripomore, da Francija pride do tujih deviz, vsaj toliko, kot to dela velika tovarna avtomobilov (Renault). Po poroki B. B. to ne bi bilo več mogoče, kot je sedaj, in bi bila Francija tedaj oškodovana. To je smisel.

Zal ima Francija samo eno Brigitte Bardot, pa so skrbi finančnega ministra Pinaya še dalje aktualne...

IDEJA POSTNEGA MINISTRA

»Tu centrala, interurbanska služba, govori Gladys Brown, stara 22 let, mera prsi 95, mera čez pas 22, mera bokov 95.« To je opis karikature v »Daily Herald«, ki se norčuje iz pošnega ministra Ernesta Marplesa, ki je dal z okoliščin podrobna navodila telefonistkam central, kako naj se vedejo, če jih kličejo telefonske stranke. 46.000 angleških telefonistk morajo med drugim vsakokrat pozdraviti stranko, če jih kliče. Toda zgodilo se se tudi neprijetnosti. Na pozdrav telefonistke: »Dobro jutro, Sir!« so mnogi odgovorili: »Oprostite, zmotil sem se v številki.« Toda Marples je trdovraten. In celo temu pravi, da so to — revolucionarne mere.

Ne čudimo se: Angleži imajo svoje pojme o — revoluciji.

IZ FILMSKEGA ALBUMA — BETTE DAVIS

Elektrifikacija v Švici

Najbolj elektrificirana gospodinjstva imajo Švicarke. Vsako gospodinjstvo porabi na leto 2.740 kilovestnih ur, na drugem mestu pa je Britanija z 1.512 kilovestnimi urami na gospodinjstvo letno. Izmed vseh švicarskih gospodinjstev jih ima 61 odstotkov električne grelice, 63 odstotkov jih kuha na elektriko, 17 odstotkov gospodinjstev pa premore električne hladilnike.

NEVIHTA V NEVIHTI

V angleškem kopaliskem mestu Blackpool je morala potujoča igralska družina prenehati s predstavo, ker ji je neurje odtrgalo platneno streho. Na sporedu je bila Shakespearova igra »Nevhita«.

TUDI »CITI« MORAMO PRIZNATI DOBRO MERO MOJSTRSTVA MED ŽIVALMI

Znate jesti?

Tedniki, zlasti ameriški, pogosto pišejo o nevarnostih, ki jih prinašata preobilna hrana in pijača. Nekateri časniki celo trde, da je »kuhinja ena izmed največjih nevarnosti zahodnih dežel«. Čeprav se zdi to pretirano, je res, da zavzema med desetimi poglavitnimi povzročitelji smrti neposredno ali posredno mesto debelost, ki preveč obremenjuje organizem in ga navsezadnje lahko uniči.

Ta nevarnost, ki grozi prebivalstvu razvitih dežel, je eden izmed paradoksov v sodobnem svetu, kjer ima polovica prebivalstva premalo hrane. Medtem ko je n. pr. v ZDA ali v Franciji preveč debelih ljudi, imajo v zaostalih državah mnogi težave s kronično nedohranjenostjo, katere posledice so zmanjšana delovna sposobnost, boleznj in celo tudi smrt v mladih letih.

Ameriški zdravniki so ugotovili, da groze četrtini njihovih pacientov hude bolezni, ker so telesno pretežki. Preobilna hrana pa seveda ni edini vzrok za slabo zdravstveno stanje te vrste ljudi, saj je treba upoštevati še vpliv alkohola, tobaka, nerazvoda današnjega časa in pomankljivo gibanje ljudi, ki ne delajo telesno. V zahodnih državah se mestno prebivalstvo čedalje manj giblje, saj bi bilo pogosto bolje, če bi ljudje hodili peš, namesto da se vozijo.

Ta pojav je posledica mehanizacije življenja in čedalje večjega udobja doma, zato posvečajo ameriški in francoski zdravniki posebno skrb zdravi prehrani. Čedalje bolj priporočajo ljudem, naj se

tehtajo v rednih časovnih presledkih, pri tem pa naj upoštevajo naslednje:

Nihče naj ne pretirava pri uživanju hrane, ki vsebuje proteine. Semkaj sodijo jajca, ribe, meso in podobno. Povrtina in solate imajo v sebi rudniške snovi in vitamine, ki so organizmu nujno potrebni. Žitna hrana, predvsem kruh, ima veliko hranilno vrednost, zato jo je tudi treba uživati zmerno.

Zdravniki sploh priporočajo zmernost. Skatla čokoladnih bonbonov lahko bolj škodi kot najbolj obilno kosilo. Ameriški nacionalni svet za varnost v prometu opominja avtomobiliste, naj pred vožnjo ne uživajo preveč hrane, ki vsebuje škrob, ker taka hrana zbuja v človeku občutek, da se je prenaedel, ter zmanjšuje živahnost duha in telesnih gibov. To pa je lahko zelo nevarno, če tak človek sedi za volanom. Strokovnjaki grajajo šoferje, ki spotoma pijejo šumice, penča se in sladka okrepčila, ker snovi v njih stopnjujejo nervoznost.

Težavno je določiti splošna pravila za zdravo prehrano, vendar jih sodobni zdravniki

sestavljajo in pri tem zavračajo mnoge reči, ki so imele doslej veliko veljavo. Ze od nekdaj vemo, da je treba vsako hrano dobro prežvečiti.

Najnovejše preiskave pa kažejo, da to pravilo velja le za zelenjavo in sadje, ne pa tudi za proteinska živila. Medtem ko n. pr. bolje prebavimo dobro prežvečen kruh, ker se prebava prične že v ustih s slino, bomo na primer pečenko bolje prebavili, če jo požiramo v kosčkih — pravijo moderni zdravniki. To svojo trditve podpirajo s primeri iz živalskega sveta.

Pes ali lev pogoltne kose mesa, krava pa počasi grize travo in jo prežvekuje. Zdravniki priporočajo čimman živil, ki vsebujejo škrob, nekaj več pa proteinske hrane. Opominjajo na važnost vitaminov in rudnin ter odsvetujejo preobilne obroke.

Tako pravijo: »Kdor hoče ostati mlad in ne bi pri 45 letih rad tožil o utrujenosti srca in zoženih žilah, naj dobro pazi na prehrano. Pomisli naj, da komaj desetina teže nad normalo skrajša povprečno življenjsko dobo za pet let.«

ROMAN V NADALJEVANJH

MED DVEMA ŽENAMA

»Ne zamerite, Norbert,« ga je prosila, on pa se je nekako prisiljeno smehljaj, s čimer je hotel pokazati, da ga odklonitev njegovega povabila prav nič ne boli. »Pa kdaj drugič, Kristina...«

Ko sta prišla na prostorno dvorišče, sta začutila, da je bil zrak neznošen in dušljiv. Tam od daleč nekje sta slišala zamolklo grmenje. Vse je kazalo, da se pripravlja na nevihto.

»Na svidenje, jutri zjutraj!« ji je zaklical Norbert v slovo in ji tismil roko. Ko je Kristina že izginjala za bližnjim ovinkom, je Norbert še vedno stal na mestu.

»Dekle se je torej zmenilo s svojo prijateljico. Ne utegne torej, da z menoj proslavi nocojnjo zmagó.«

»Potem pač ne,« je rekel sam pri sebi kljubovalno in sklenil, da bo v kakem lokalni spil steklenico sekta.

Ko je Kristina merila neštete stopnice v hiši, kjer je stanovala, je bila res že zelo trudna. V njeni sobici jo je že čakala prijateljica, študentka Merle Reich.

»Tvoj »visoki« predstojnik te je kočno le spustil domov?« jo je prijateljica vprašala nekako porogljivo, ko je Kristina sedla na stol in globoko vzdihnila. »Sicer ne poznam tega visokega gospoda, a zdi se mi, da mora biti neznošen človek. Če samo pomislim, kolikokrat moraš garati preko svojega službenega časa...«

Na Kristininem obrazu se je pojavil svojevrsten nasmešek. »Ni tiran, Merle, kakor misliš — nasprotno zelo prijeten človek je...«

Zivahna črnolasa Merle pa je začudeno zmajevala z glavo: »Od kdaj se pa navdušuješ za svojega predstojnika, Kristina?« jo je kar naravnost vprašala. »Nima smisla, da se dekleta našega stanu sploh ukvarjajo s takimi visokimi gospodi. Seveda žele kaj od nas... na zakon pa sploh ne mislijo...«

»Na zakon?...« je ponovila Kristina. »Saj se ne nameravam poročiti z njim, Merle...«

»Kaj pa torej hočeš?« je hotela vedeti prijateljica, ki je sedela na mizi, se zibala in bingljala z nogami. »Če te ne bi tako dobro ponala, bi dejala, da... se ukvarjaš z nemoralnimi mislimi...«

»No — veš kaj, Merle, to je pa res že od silil! — Ali ti skuham kavo?« jo je vprašala.

»Se me hočeš že znebiti?« je spet začela Merle. Ni bila užaljena ter je Kristino poredno sunila. »Bodi brez skrbi, deklica, kmalu bom zginital! Prišla sem pravzaprav, da si od tebe izposodim nekaj strokovnih knjig. Saj veš, da se pripravljam na izpit, in morem pa večno čepeti v univerzitetni knjižnici. Zoprno je, če človek ne more delati, kakor bi sam hotel... če nimaš denarja, da si sam kupiš drage nove knjige.«

Pa ne mislite, da je bilo res tako hudo. Merle ni bila med tistimi, ki svoje vsakdanje težave in skrbi vzamejo silno za resne. Ze se je spet smejala in na licih so se ji delale jamice.

Da, tudi Merle je imela svoj življenjski cilj. Hotela je diplomirati in postati samostojna. To pa je ni odvrčalo, da ne bi bila vesela. Prav dobre volje je nekaj knjig, ki jih ji je dala Kristina, vtaknila pod pazduho in se prešerno poslovila od nje. Kristina je sedaj ostala sama. Ko so na stopnicah že utihnili ropotajoči koraki prijateljice, je Kristina začela pripravljat kavo za posteljo. Nocoj ji je bilo potrebno globoko spanje, zato je Kristina — kar drugače ni nikoli storila — tokrat vzela tri uspavalne tablete.

In tako ni slišala, ko je njena gospodinja ob treh ponoči bobnala po vratih njene sobe in jo klicala po imenu: »Gospodična Kristina — gospodična Kristina!«

Gospodinja je sklonila glavo, da bi pokukala skozi ključavnico v sobo, toda v njej je bila tema in ni nič videla. »Kaže, da je ni doma,« je rekla gospodinja proti nekemu moškemu, ki se je pojavil ob tej nenavadni uri, da bi Kristino zbudil iz spanja. »Ne vem, kje je gospodična Meerwald. Mislim sem, da jo bom našel doma.«

Norbert je imel silno prepaden obraz in potne kapljice so mu tekale po licih.

Pred četrt ure ga je nočni čuvaj Herman Koldewey na stanovanju klical po telefonu. Nekaj nenavadnega da je opazil v laboratoriju, neki svetlobni žarek kakor od kakšne zastrite žepne baterije — in ko je šel preko dvorišča in pritisnil na laboratorijskih vratih na kljuko, so bila vrata — odklenjena...

Norbert je seveda takoj prihitel. Sedel je na kolo in z največjo brzino divjal po ulicah.

Ni dosti manjkalo. Samo pisemskega ovitka z dokumenti ni bilo nikjer! Tisto, za kar se je tako dolgo trudil in garal — je izginilo... Miznica je bila vlomljena!

Sedaj je bil tu in je hotel Kristini povedati, kaj se je zgodilo in da se o stvari z njo pogovori.

Dekleta pa ni bilo tu!

Razočaran je Norbert odšel na ulico.

Dež je monotonno udarjal po pločniku. Norbert je bil do kože moker, kajti v naglici, s katero je odhitel od doma, je pozabil ogrniti si dežni plašč.

Toda to pravzaprav sedaj ni bilo važno. Slo je za nekaj drugega: Kristine ni našel doma! Rekla mu je, da jo bo na domu obiskala njena prijateljica — tu torej ni bilo nekaj v redu.

Ona je odšla, bila je nekje drugje... Vse njene besede so bile prazen izgovor in nič drugega!

Dekle, ki ob treh ponoči ni doma... Kje je torej?

Pri kakem moškemu! — se je glasil odgovor. Kristina je bila sama na svetu, ni imela več staršev, in kolikor mu je bilo znano, tudi ne sorodnikov.

In vendar ni bila ponoči ob treh v svojem stanovanju... Lasi so se mu lepili po čelu, ko je truden, kakor kak star mož, sedel na kolo in se odpejal.

Se tisto noč je telefonski dogodek kriminalni policiji in uradniku opisoval važnost svojega izuma.

»Storili bomo vse, kar je mogoče, gospod doktor,« mu je zagotavljal kriminalni uradnik.

Prepričan je bil, da se bo stvar kmalu pojasnila. Po vsem, kar mu je kemik povedal, je to tatvino lahko izvršil samo človek, ki so mu razmere v laboratoriju natanko poznane.

Krog osumljencev je bil razmeroma ozek, in ni vrag, da se stvar ne bi pojasnila že v nekaj dneh.

Ko je Kristina drugo jutro prestopila prag laboratorija in ni našla tamkaj Norberta samega, je smrtno pobeledla. Zraven njega je stal neki tuj moški z ostrim, nepridirnim obrazom, ki ji ga je Norbert predstavil kot kriminalnega komisarja.

Norbert jo je danes tako čudno gledal. Kaj je z njim? Nekaj je sedaj stalo med njima, a Kristina ni imela pojma, da jo sumnici.

»Listine... listine so ponoči izginile... Nekdo jih je ukradel... Koldewey je to po naključju opazil in me takoj po telefonu obvestil...«

»Gospodična Meerwald, kaj mi lahko poveste stvarnega o tej zadevi?« je uradnik vprašal in mladi dami ostro gledal v obraz. Njena zmedenost in očiten strah sta ga osupnila.

Toda Kristina se je presenetljivo hitro spet zbrala. Ko ga je pogledala, so bile njene oči mirne. Nemo je zmajala z glavo.

»Vlom je lahko napravil samo človek, ki se tu dobro spozna,« je ugovaril kriminalni uradnik.

»Razen naju ni nihče vedel, da so dokumenti shranjeni v miznici...« je bruhalo iz Norberta.

Kriminalni uradnik je večkrat pogledal zdaj njega zdaj njo.

»Mi lahko odgovorite... kje ste bili nocoj?« je spet začel uradnik segel po svoji beležnici.

»Bila sem doma in spala sem.«

(Dalje prihodnjic)